EĞİTİM ARAŞTIRMALARI

Lise Öğrencilerinin Müdürlerine Güveninin İncelenmesi ve Değerlendirilmesi: İzmir Gazi Anadolu Lisesi Örneklemi
Burcu MUSLU

Özel Yetenekli Öğrencilerin Öz Düzenleme Ve Yazma Tutumlarının Geliştirilmesi
Dr. Serkan DEMİR

Görsel Sanatlar Eğitimi Kapsamında Müze Eğitimi
Öğr. Gör. Dr. Nagihan Uysal

Bilim ve Sanat Merkezlerindeki Eğitim Süreçlerinin İşleyişinin Bolman Ve Deal'in Dört Çerçeve Modeli Açısından Değerlendirilmesi
Esra YAZGAN

AI Assisted Metaverse in The Context of Smart Curriculum
Doç. Dr. Volkan Duran & Dr. Öğr. Üyesi Derya Yüreğilli Göksu

Eğitim Örgütlerinde Liderlik Tarzlarının Öğretmen Motivasyonuna Etkisi
Cenk Aybars DERELİ

Türk Müziği Kompozisyonu Eğitimi
Prof. Dr. Kubilay KOLUKIRIK

Ritim Eğitimi Destekli Müzik Eğitiminin Ortaokul Kademesindeki Öğrencilerin Tutumlarına Etkisi
Dr. Özkan APAYDIN

Özel Yetenekli Öğrencilerin Eleştirel Düşünme Becerilerinin Geliştirilmesinde Argümantasyon Tabanlı Bilim Öğrenme Yaklaşımının Kullanılması
Dr. Erhan ŞAHİN

Evaluation of 5th Grade Secondary School Students' Reflective Diaries About Flipped Classroom Implementation in English Class
Dr. Öğr. Üyesi Derya YÜREĞİLLİ GÖKSU & Prof.Dr. Yücel GELİŞLİ

DR. ÖZKAN APAYDIN

FENOMEN
Yayıncılık-Publishing
www.fenomenyayincilik.com
siparis@fenomenyayincilik.com

ISBN: 978-605-72237-5-3

Bandrol Yeri

DR. ÖZKAN APAYDRIN

EĞİTİM ARAŞTIRMALARI

Fenomen

EĞİTİM ARAŞTIRMALARI

EDİTÖR
DR. ÖZKAN APAYDIN

FENOMEN

EĞİTİM

ARAŞTIRMALARI

EDİTÖR:

Dr. Özkan APAYDIN

FENOMEN YAYINLARI

Eser Adı / *Work Title*
EĞİTİM ARAŞTIRMALARI

Bölüm Yazarları / *Chapter Authors*
Prof. Dr. Kubilay KOLUKIRIK
Prof. Dr. Yücel GELİŞLİ
Doç. Dr. Volkan DURAN
Dr. Öğr. Üyesi. Derya YÜREĞİLLİ GÖKSU
Dr. Öğr. Gör. Nagihan UYSAL
Dr. Erhan ŞAHİN
Dr. Özkan APAYDIN
Dr. Serkan DEMİR
Burcu MUSLU
Cenk Aybars DERELİ
Esra YAZGAN

Editör / *Editor*
Dr. Özkan APAYDIN

Kapak Tasarımı / *Cover Design*
Hakan PAMUKÇU

1. Baskı / *1st Edition*
Şubat / February - 2023

ISBN / *ISBN*
978-605-72237-5-3

Dizgi / *Typesetting*
Dr. Salih ÖZYURT

Baskı ve Cilt / *Edition and Volume*
Bizim Dijital Matbaa San. Tic. A.Ş.
Sertifika No / Certificate No: 141356 Serhat Mah. Uzayçağı Cad. Ostim– Ankara

Kültür Bakanlığı Fenomen Yayıncılık Sertifika No / *Ministry of Culture - Fenomen Publishing Certificate No:* 49983

İletişim / *Contact Address*
Fenomen Yayıncılık
Lalapaşa Mah. Çaykara Cad. Yakut Plaza Kat: 3 No: 93 Yakutiye/Erzurum
www.fenomenyayincilik.com
siparis@fenomenyayincilik.com - bilgi@fenomenyayincilik.com

Bu yayının hiçbir bölümü, yayıncının ve yazarın önceden yazılı izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt veya başka herhangi bir yöntemle çoğaltılamaz, bir erişim sisteminde depolanamaz, yayımlanamaz. Bu yayının hiçbir bölümü kaynak gösterilmeden alıntılanamaz.

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior written permission of the Publisher. No part of this publication can be cited without quating the source

İÇİNDEKİLER

EDİTÖRDEN iii
ÖNSÖZ v
LİSE ÖĞRENCİLERİNİN MÜDÜRLERİNE GÜVENİNİN İNCELENMESİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ: İZMİR GAZİ ANADOLU LİSESİ ÖRNEKLEMİ 1
Burcu MUSLU
ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLERİN ÖZ DÜZENLEME VE YAZMA TUTUMLARININ GELİŞTİRİLMESİ 17
Dr. Serkan DEMİR
GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİ KAPSAMINDA MÜZE EĞİTİMİ 35
Öğr. Gör. Dr. Nagihan Uysal
BİLİM VE SANAT MERKEZLERİNDEKİ EĞİTİM SÜREÇLERİNİN İŞLEYİŞİNİN BOLMAN VE DEAL'İN DÖRT ÇERÇEVE MODELİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ 51
Esra YAZGAN
AI ASSISTED METAVERSE IN THE CONTEXT OF SMART CURRICULUM 67
Doç. Dr. Volkan Duran & Dr. Öğr. Üyesi Derya Yüreğilli Göksu
EĞİTİM ÖRGÜTLERİNDE LİDERLİK TARZLARININ ÖĞRETMEN MOTİVASYONUNA ETKİSİ 91
Cenk Aybars DERELİ
TÜRK MÜZİĞİ KOMPOZİSYONU EĞİTİMİ 103
Prof. Dr. Kubilay KOLUKIRIK
RİTİM EĞİTİMİ DESTEKLİ MÜZİK EĞİTİMİNİN ORTAOKUL KADEMESİNDEKİ ÖĞRENCİLERİN TUTUMLARINA ETKİSİ 119
Dr. Özkan APAYDIN
ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLERİN ELEŞTİREL DÜŞÜNME BECERİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİNDE ARGÜMANTASYON TABANLI BİLİM ÖĞRENME YAKLAŞIMININ KULLANILMASI' 137
Dr. Erhan ŞAHİN
EVALUATION OF 5TH GRADE SECONDARY SCHOOL STUDENTS' REFLECTIVE DIARIES ABOUT FLIPPED CLASSROOM IMPLEMENTATION IN ENGLISH CLASS 159
Dr. Öğr. Üyesi Derya YÜREĞİLLİ GÖKSU & Prof.Dr. Yücel GELİŞLİ

EDİTÖRDEN

Bu kitapta her biri birbirinden değerli, alanlarında ileri düzeyde yetkin eğitimciler; eğitim öğretime ve alan yazınına büyük katkılar sağlayarak bizleri onurlandırmışlardır. Bu kapsamda;

Birinci bölümde **Burcu MUSLU**, *Lise Öğrencilerinin Müdürlerine Güveninin İncelenmesi Ve Değerlendirilmesi: İzmir Gazi Anadolu Lisesi Örneklemi*,

İkinci bölümde **Serkan DEMİR**, *Özel Yetenekli Öğrencilerin Öz Düzenleme ve Yazma Tutumlarının Geliştirilmes,*

Üçüncü bölümde **Nagihan UYSAL**, *Müze Eğitimi,*

Dördüncü bölümde, **Esra YAZGAN**, *Bilim ve sanat merkezlerindeki eğitim süreçlerinin işleyişinin Bolman ve Deal'in Dört Çerçeve Modeli Açısından Değerlendirilmesi,*

Beşinci bölümde **Volkan DURAN** ve Derya **YÜREĞİLLİ GÖKSU**, *Akıllı Eğitim Programı Kapsamında AI estekli Metaverse,*

Altıncı bölümde **Cenk Aybars DERELİ**, *Eğitim Örgütlerinde Liderlik Tarzlarının Öğretmen Motivasyonuna Etkisi,*

Yedinci bölümde **Kubilay KOLUKIRIK**, Türk *Müziği Kompozisyon Eğitimi*,

Sekizinci bölümde **Özkan APAYDIN**, *Ritim Eğitimi Destekli Müzik Eğitiminin Ortaokul Kademesindeki Öğrencilerin Tutumlarına Etkisi*,

Dokuzuncu bölümde, **Erhan ŞAHİN**, *Özel Yetenekli Öğrencilerin Eleştirel Düşünme Becerilerinin Geliştirilmesinde Argümantasyon Tabanlı Bilim Öğrenme Yaklaşımının Kullanılması,*

Onuncu bölümde **Derya YÜREĞİLLİ GÖKSU** ve **Yücel GELİŞLİ**, *Ortaokul 5. Sınıf Öğrencilerinin İngilizce Dersinde Uygulanan Ters Yüz Sınıflar (flipped classroom) Uygulamasına İlişkin Yansıtıcı Günlüklerinin Değerlendirilmesi,*

Başlıklı çalışmaları ile kitabımıza katkı sunmuşlardır.

Kitabımızın ülkemize, araştırmacılara, eğitimcilere ve meraklılarına faydalı olmasını temenni ediyor; tüm hocalarımıza ve Fenomen Yayınevi emekçilerine teşekkür ediyorum.

Eğitim, bizim için hayat meselesidir.

Editör

Dr. Özkan APAYDIN

ÖNSÖZ

Bir ulusun gelişmesinde, evrensel ahlâk ilkelerini benimsemesinde ve bilinçli, kültürlü, sağlıklı bir topluma dönüşmesinde en önemli unsur eğitimdir. Nitelikli bir eğitim; toplumun, çocukların, yetişkinlerin, tarımın, sanayinin ve ilişkilerin de nitelikli olması demektir. Türkiye'de, Milli Eğitim Bakanlığı ve ilgili karar organlarının 2005 yılından itibaren yapılandırmacı eğitim anlayışına geçmek için eğitim politikalarında değişime gittiği görülmektedir. Bu değişiklik; merkezde öğretmenin yer aldığı klasik eğitim öğretim anlayışından, öğrencinin merkeze alındığı bir anlayışa geçilmeye çalışıldığı esaslı bir değişimi öngörmektedir. Bilgiyi veren öğretmen yerine, bilgiyi yapılandıran, bilgiye giden yolda rehber olan bir öğretmen modeli, yapılandırmacı eğitim anlayışının temel yaklaşımı olmuştur.

Öğrenenin merkeze alındığı bir eğitim anlayışında eğitime bakış açısı değiştiği için eğitimin de yeniden tanımlanması ihtiyacı doğmuştur. Öğrencilerde istendik davranış kazandırma veya davranış değiştirme süreci olarak tanımlanan eğitim tanımının; "**Öğrencide istek ve merak uyandırarak onlarda istendik davranış kazandırma süreci olarak değiştirilmesi"** ihtiyacı doğmuştur. Bu tanımdan görüleceği üzere öğrenmenin merkezine öğrenen (öğrenci) koyulmuştur. Öğrencilerde istek ve merak uyandırılması sürecinin gerçekleşebilmesinde en önemli lokomotif güç yine öğretmendir. Öğretmenin, öğrencilerde istek ve merak uyandırması için öğretmenin derse ilişkin tüm süreçleri doğru şekilde yapılandırması gerekmektedir. Ancak 2005 yılından itibaren bakıldığı zaman öğretmenlerin, müfredatların, öğretim programlarının, ders kitaplarının, ihtiyaç duyulan ders materyallerinin, gerekli fiziki ortamların öğrenciyi merkeze alarak güncelleştirilmediği, ihtiyaçların gerektiği ölçüde karşılanamadığı görülmektedir. Buna karşın bahsedilen değişimin akademik dünyadaki yansımaları daha güçlü görünmektedir. Bu alanla ilgili yayınlanan, lisansüstü çalışmalar, makaleler, kitaplar, bildiriler ve projelerin arttığı görülmektedir.

Bu çalışma; genel olarak, eğitim öğretimin birçok aşamasında bu konuya dair eğitimcilere, yetkililere, araştırmacılara ışık tutabilmek amacıyla hazırlanmıştır. Eğitim öğretimin merkezine öğrenenin (öğrencinin) alınması şüphesiz günümüz çocuklarının lehinedir. Okul ve sınıf ortamını seven, derse karşı ilgili, meraklı, olumlu tutumlar geliştirmiş öğrencilerin olması, eğitimin genel hedefleri ile birebir örtüşmektedir. Ders sıralarında sıkılan, uyuyan, ilgisiz, derse girmek istemeyen öğrenciler yerine okula büyük bir istekle, merakla gelen, öğretmenine, derse, eğitim ortamına karşı olumlu

tutumlar geliştirmiş öğrencilerin olması toplumun tüm fertleri tarafından desteklenecek bir yaklaşımdır.

Bu yaklaşımın hayat bulmasında bilimsel çalışmaların, yayınların büyük bir önemi vardır. Kuram ile uygulama birbirinden bağımsız düşünülemez. Doğru kuramlar, doğru uygulamaların oluşmasını sağlar.

Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün "Bir ülkenin yükselmesi de, alçalması da eğitiminin milli, olup olmaması ile ilgilidir" diyerek eğitime ve eğitimin milli olmasının önemine yapmış olduğu vurguda olduğu gibi bugünün eğitiminde en önemli unsurlardan birisi eğitime bakış, yaklaşım biçimidir.

Bu çalışmanın da ana amacı uygulama alanına, doğru kuramlar ile örnek olabilmek ve eğitim öğretimin hedeflerine daha kısa, kalıcı ve verimli olabilecek ürünler ortaya koyabilmektedir.

Ülkemizin bu amaca ulaşmasında küçük de olsa bir katkı sunabilmek amacıyla ortaya koyduğumuz bu çalışmada bizimle birlikte olan tüm yazarlarımıza sonsuz teşekkür eder, Milli Eğitim Bakanlığı başta olmak üzere tüm yetkili organların kitabımızdan faydalanmalarını ümit ederiz.

Editör
Dr. Özkan APAYDIN

GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİ KAPSAMINDA MÜZE EĞİTİMİ

Öğr. Gör. Dr. Nagihan Uysal [*]

GİRİŞ

Eğer Mimar Sinan'ın Selimiye Camisi ve Levni'nin minyatürleri, İbrahim Çallı'nın, Feyhaman Duran'ın resimleri, Mikelanj'ın Musa heykeli, Leonardo da Vinci'nin Mona Lisa'sı hakkında yıllarca konuşulmamış ya da bu şaheserler hiç görülmemiş olsalardı, görkemliliklerini kesinlikle kaybederlerdi. Bu gösteriyor ki, bizim görsel-estetik, yaratıcı zekamızdan gelen görsel bir dil vardır (Özsoy, 2015, s.44).

Sanat Nedir?

Sanat, insanın, toplumun yaşanmışlığını, değerlerini, kültürünü, yaşam şekillerini anlatan en güçlü disiplindir. Yüzyıllardır insan ve doğa mücadelesine en yakın tanıklık eden sanat olmuştur. Bu süreçte insan; düşünen, araştıran ve sorgulayan tarafları ile var olmuş ve sanatı yaşamın her alanında kullanmaya başlamıştır. Bu tarihsel serüvende sanat, insandan dolayısıyla medeniyetlerden beslenmiş ve insandan insana aktarılmıştır. 45.000 yıllık insanlık tarihi içinde sanat ve insan bütünleşerek yaşamın içinde yol almıştır.

Sanat Eğitimi Nedir?

Sanatın eğitimsel işlevinin birçok paydaşı vardır ve tüm bu paydaşlar bütünleşik bir şekilde birbirlerine zincir gibi bir yapıyla bağlıdır (Apaydın, 2019). Günümüze kadar birçok alanda olduğu gibi sanat eğitiminde de gelişmeler olmuş ve değişimler yaşanmıştır. İnsanların mağarada yaşadığı dönem incelendiğinde, sanatın önceleri işlevsel bir kaygı ile uygulandığı görülür. Daha sonra ise sanatın uygulama teknikleri ve yüklendiği misyon işlevselliğin ötesine geçmiş, estetik ön plana çıkmıştır. Bu değişimler, zamanla bu sanatsal uygulamaların arka planının araştırılmasını zorunlu kılmıştır. (Ayaydın & Mercin, 2013, s.1)

Sanat eğitimi, bu eğitimi alanlara, bu alımı sindirebilenlere yaşamı daha anlamlı algılama ve yaşamı daha anlamlı kılma olanağı verir. Bir başka deyişle, sanat eğitimi sayesinde insan yaşamı daha yoğun, daha mutlu ve daha verimli hale sokabilir. Önce kendilerini daha iyi tanıyıp, damıtabilirler, sonra da çevrelerine bu yöntemi, bu tutumu aşılayabilirler. Sanat eğitimi aracılığı ile insan ve insana bağlı değerler kolay kavranabilir ve bunun sonucunda da hem bugüne bakış, hem de yarını algılayış daha anlamlı olur, olabilir (Erinç, 2004, s.31).

Özellikle, örgün eğitimin ilk kademelerinde her bir bireyin sanat eğitimi alması, onun hayatında kullanabileceği istendik davranışları edinebilmesi

[*] Gazi Üniversitesi Öğretim Görevlisi, uysalnagihan@hotmail.com. ORCID. 0000-0003-0019-0003.

için zorunludur. Böylelikle toplumda, estetik duyarlılığı olan ve bunu sergileyebilen, nazik ince ruhlu, zevkli, dürüst ve kişiliği oluşmuş bireylerin sayısının artmasına etkili bir şekilde katkı yapılmış olunacaktır (Özsoy&Mamur, 2019, s:60).

Görsel sanatlar eğitimi ise eğitim ve sanatı birleştiren, işlevsel kılan bir disiplindir. Bireyi bütün yönleri ile ele alan, yaşamı güzel algılamasını, sorgulamasını ve estetik duyarlılığını arttıran bir yaklaşımı benimser.

Görsel sanatlar eğitiminin en önemli araştırma ve uygulama alanlarını ise müzeler oluşturmaktadır.

Müze Nedir?

TDK Türkçe sözlükte müze (1998) "sanat ve bilim eserlerinin veya sanat ve bilime yarayan nesnelerin saklandığı, halka gösterilmek için sergilendiği yer veya yapı" olarak tanımlamaktadır. "Müze, tarih, kültür ve doğa varlıkları ile ilgili taşınır, taşınmaz bütün bilimsel, sanatsal belge, eşya, anıt, ve kalıntıların korunduğu, saklandığı-sergilendiği yerlerdir" (Artut, 2001, s:91).

Bu tanımlar, genel bir tanımlama olup, son yıllarda boyut değiştirmiştir. Müze; yalnızca nesne odaklı değil, ziyaretçi katılımı ve beklentisi odaklı bir kurum haline dönüşmüştür. Çağın gereklerine göre, teknolojik gelişmeleri arkasına alarak ilerleyen, gelişen, toplumun her kesimine ulaşmaya çalışan bir eğitim merkezi olmuştur. Müzelerin amacı, salt kuru bilgi vermek değil; bireyi hayal kurmaya, duygu dünyasını geliştirmeye, düşünce gücünü arttırmaya, sorgulamaya itmektir

Müzenin; toplumları bilinçlendirip, yönlendirerek, demokrasiyi beslemek gibi önemli bir misyonu olduğu inancıyla, müzeciliğin ve müze eğitiminin etkisinin önemi bu araştırma kapsamına alınmıştır. Kültürel mirasımızı anlatmak ve yaşatmak konusunda en önemli görevi müzeler yüklenmiştir. "Her müze temel işlevinden olan toplamak, depolamak, bakımını sağlamak gibi amaçlarının yanında sahip olduğu objeler çerçevesinde eğitime doğrudan katkıda bulunabilecek yapıya sahiptir (Adıgüzel, 2000, s.131)".

"Mark O'Neil 2006'da şöyle yazmıştır: "Müzeler, yalnızca toplumu analiz ettikleri ve insanların yaşam gerçekliğinin farkında oldukları ölçüde iyidirler." Müzeler, insanların varoluşunu etkileyen ve müzelerin sunduğu yararlardan pay alma yeteneklerini azaltan karmaşık toplumsal sorunları ve eşitsizlikleri farketmeye başlamışlardır (Onur, 2014, s.167). Müzeler, sosyal, kültürel, ekonomik, siyasal ve eğitsel açıdan bir toplumu yönlendiren ve gelişmesine ivme kazandıran başat kurumlardır. Günümüz müzecilik hareketleri, toplumun her tabakasına eğilen, öğrenmeyi temel alan, ruhsal dengeyi sağlayan, kültürlenmeyi hızlandıran organik bir müze anlayışının göstergesidir.

Müze Çeşitleri Nelerdir?

1. Koleksiyonlarına göre
2. Bağlı oldukları yönetim birimine göre
3. Hizmet ettikleri bölgeye göre
4. Hitap ettikleri kitleye göre
5. Koleksiyonlarını sergileme mekanlarına göre
6. İşlevlerine göre müzeler

1.1 Koleksiyonlarına Göre Müzeler

1.1 .a. Genel Müzeler

1.1 .b. Arkeoloji Müzeleri

1.1 .c. Etnografya Müzeleri

1.1.d. Sanat Müzeleri

1.1.e. Endüstri Müzeleri

1.1.f. Doğa Tarihi ve Jeoloji Müzeleri

1.1.g. Tarih Müzeleri

1.1.h. Bilim Müzeleri

1.1.ı. Planetaryum

1.1.j. Panoramik Müze

1.1.k. Ekomüze

2.1. Bağlı Oldukları Yönetim Birimine Göre Müzeler

2.a.Devlet Müzeleri

2.b. Özel Müzeler

3.c. Belediye Müzeleri

4.d. Kent Müzeleri

5.e. Eğitim Kuruluşlarına, Üniversitelere Bağlı Müzeler

6. f. Askeri Müzeler

3.1. Hizmet Ettikleri Bölgeye Göre Müzeler

3.a. Bölge Müzeleri

3.b. Çevre Müze (Ekomüze)

4.1. Hizmet Ettikleri Topluma Yönelik Müzeler

4.a.Uzmanlık Müzeleri

4.b. Çocuk Sanat ve Gençlik Müzeleri

5.1. Koleksiyonlarını Sergiledikleri Mekanlara Göre Müzeler

5.a.Açık Hava Müzeleri

5.b. Anıt Müzeler

5.c. Anıt Müzeler

6.1. İşlevlerine Göre Müzeler

6.a. Atatürk ve Türk Büyükleri Müzeleri

6.b. Sanal Müzeler

6.c. Devrim Müzeleri (Buyurgan:2019,s:30-49)

Müze Eğitimi Nedir?

Müze eğitimi, genel eğitim bütünlüğü içerisinde özel unsurları olan, planlı ve eğitsel yöntemlerden yararlanılarak oluşturulan bir eğitim sürecidir. Bu eğitim süreci müze öncesi, müzede ve müze sonrası eğitim olarak sınıflandırılabilir. (Mercin, 2020, s: 241)

Ülkemizde son yıllarda önemi daha çok vurgulanmış ve müzelerde eğitim programları arttırılmaya başlanmıştır. Bugün dünyanın pek çok yerinde müzelerin eğitim programları sistematik bir biçimde, her yaştan insan için yürütülmektedir. Özellikle eğitim ortamlarının müzelere taşınması, aktif ve katılımcı insan yetiştirmede, yaparak ve yaşayarak öğrenme sağlamada öncelikli yer alır. Okul ve müze işbirliği programları ile öğrencilerin daha etkin bir biçimde eğlenerek öğrenmesi sağlanmaktadır. Bu programlar okul yönetimleri ve öğretmenlerin gayretleri ve araştırmaları ile ivme kazanacaktır.

Müze eğitiminin önemi; Avrupa ülkeleri ve Amerika Birleşik Devletleri başta olmak üzere tüm dünyada yaygınlaşarak hız kazanmıştır. Türkiye'de müzecilik yapılanması her açıdan gecikmiştir. Yalnızca tarihsel süreçte değil, müzelerin çeşitliliği, eğitim programları, koleksiyonların gereğince sunulamaması, teknik olanakların yoksunluğu, yetişkin ve çocuk eğitimine yönelik çalışmaların eksikliğini dünya ülkeleri ile karşılaştırdığımızda görmekteyiz. Tarih ve kültürün bu derece yoğun ve köklü yaşandığı ülkemizde çok daha etkin müzecilik faaliyetleri olmalıdır. Ülkemizde de son yıllarda müzeler eğitim programlarını oluşturmuştur. Her yaştan insanlara ve dezavantajlı gruplara yönelik eğitim programları hazırlanmıştır. Müzeler elitist mekanlar olmaktan çıkıp halka hizmet eden, eğiten, eğlendiren, hayata hazırlayan mekanlara dönüşmüştür (Uysal, 2016).

Sanatsal ve kültürel duyarlılığı kazandırmak, toplumun en alt basamaklarından başlayıp, toplumun her tabakasında oluşturulduğu zaman güzel sanatların ve müze bilincinin önemi anlaşılacaktır. Sanat eğitimcileri, Görsel Sanatlar Dersi kapsamında müze eğitimi ve tarihi çevre bilincinin öğrenciler üzerindeki etkisini arttırmak için biraz daha araştırmacı olmak zorundadır. Ülkemiz bu anlamda oldukça zengin kültürel bir birikime sahiptir. Anadolu toprakları dünyanın en gelişmiş medeniyetlerine beşiklik etmiştir. Bu kültürel mirasa sahip çıkmak, sanat ve sanat eğitimcilerin temel görevi olmuştur.

Vallance (2004) araştırmasında müzelerdeki ve okullardaki sanat eğitimcilerin farklı uygulamalara yönelmeleri gerektiğini, farklı içeriklerle dolu yeni teknolojik yaklaşımların olmasının gereğinden söz ediyor. Okullarda öğretim programlarının toplumun sosyo-ekonomik seviyelerine göre düzenlenmesi, farklı katılımların dahil edilmesi ve yaşam boyu öğrenme ile çeşitlendirilmesinin gereğini belirtiyor.

Her alanın öğretisi en etkileyici müzelerde gerçekleşir. Bir sanat müzesi sanata ait bilgilendirmenin, sorgulamanın, yeni düşünce şemaları geliştirmenin en önemli mekanlarından biridir. Arkeoloji müzesinde yer alan geçmiş uygarlıklara ait gerçek objeler, insanoğlunun doğa karşısında var olma savaşını ve gelişimini canlı canlı gözler önüne serer. Bir Tabiat Tarihi Müzesi, hayvan ırklarının, bitki örtüsünün, doğa olaylarının oluşumunu; etnoğrafya müzeleri geleneğin izlerini, dilin gelişimini, el sanatlarının toplumların oluşumundaki önemini en iyi anlatan mekanlardır. Kurtuluş savaşımız ve Türkiye Cumhuriyeti'nin var oluşu bilinci en iyi o günlere ait objelerin yer aldığı müzelerde yaşanabilir ve yaşatılabilir (Buyurgan&Buyurgan, 2012).

Öğrenme ve öğretme sürecinde müze ziyaretleri, müzedeki yaşantı ile ilgiler yoluyla etkileşim, gözlem yapma, düşünce ve duyguları ifade etme, hayal gücünü kullanma, kendi yaşamına bağlama, bilgilenme, müzenin mesajını görme ve anlamlandırma, objeleri okuma, kültürel değerleri ve yaşamı paylaşma, gerçeği arama, uygulamalar yapma ve değerlendirme gibi beceriler kazanmak doğrudan mümkün olacaktır (Milli Eğitim Bakanlığı, 2010 s:15).

Milli Eğitim'in yenilenen öğretim programlarının; birinci, ikinci ve üçüncü kademelerinde Görsel Sanatlar Dersi öğretim programında, üç öğrenme alanı vardır. "Kültürel Miras Öğrenme alanı bu alanlardan biridir. Bu doğrultuda kazanımlar diğer öğrenme alanları altında birleştirilerek etkinliklerin planlanması önerilmektedir. Bu öğrenme alanı ile öğrenciler planlanmış etkinlik örnekleriyle farklı açılardan sanatsal ve kültürel gelişimlerini sağlayacaklardır.

Kültürel Miras bu alanda öğrencilerin;

-Tarihî süreç içerisinde Türk toplumunda ve kültüründe ortaya konulan sanat eserlerini ve sanatçıları incelemeleri,

-Farklı toplum ve kültürlerde ortaya konulan sanat eserlerini ve sanatçıları incelemeleri,

-Sanat ile kültürün birbirini şekillendirdiğini ve yansıttığını kavramaları,

-Müze, ören yerleri, tarihî mekânlar, sanat galerisi, sanatçı atölyeleri ve bunun gibi yerlerdeki kültür sanat eserlerini incelemeleri,

-Sanatın duygu, düşünce ve inanışları iletmede bir araç olduğunu anlamaları,

-Görsel Sanatların geçmiş ile gelecek arasında köprü vazifesi gören araçlardan biri olduğunu kavramaları,

-Müzeler ile Görsel Sanatları ilişkilendirmeleri,

-Görsel Sanatların tarihsel sürecini incelemeleri,

-Kültür-sanat örneklerini incelemeleri, analiz etmeleri ve yorumlamaları,

-Türk kültüründe yardımlaşma amaçlı inşa edilen eserleri (sebil, darüşşifa, imarethane, kervansaray vb.) incelemeleri amaçlanmıştır.(Görsel Sanatlar Dersi İlköğretim Programı)

-Görsel sanatların birbirinden farklı dallarında verilmiş olan, aynı zamanda birer kültür ve tarih mirası sayılan eserleri tanırlar. Bu çerçevede öğrenciler; sadece yerel olanı değil aynı zamanda evrensel olanı da gözlemleyebilirler.

-Çok çeşitli ve zengin arkeolojik katmanlardan oluşan Türkiye Cumhuriyeti topraklarını, Anadolu medeniyetlerini tanır ve bu değerlere sahip çıkma bilinci edinirler.

-Müzelerin eğitim yoluyla kişilere sunacağı geniş imkanlar ve bakış açılarının yanı sıra, öğrencilerin yeni yaratımları ortaya çıkarması ve içinde bulundukları toplumu, coğrafyayı ve bunun sonucunda da farklı kültürleri kavraması sağlanır (Görsel Sanatlar Dersi Öğretmen Kılavuz Kitabı, 2011 s:13).

Bu çalışma da Anadolu Medeniyetleri Müzesi kapsamında Anadolu Uygarlıklarına ilişkin buluntular incelenecektir. Dünyanın en eski medeniyetlerin Anadolu topraklarında yaşamış olmasının haklı gururu ve öneminin vurgulanması ve bu bilincin yükseltilmesi için müze eğitiminden faydalanılmasının gereği üzerinde durulmuştur.

Tarihi ve kültürel birikimin programlı bir şekilde müze eğitimi ile aktarımı ve bu süreçte sanatsal gelişime etkisinin gözlenmesi yoluna gidilmek istenmiştir. Eğitim ve özellikle sanatsal gelişim, günümüzde müze ortamlarında sağlanmaktadır. Özellikle çocukların belleğinde yer edebilmesi için müze gezileri ile günümüzü ve geçmişi karşılaştıran etkinlikler etkili olmaktadır.

Müze bilincinin, eğitim sistemi içerisinde yer alması ve Anadolu Uygarlıklarının yaşamsal özelliklerin, çocukların sanatsal gelişimlerine etki etmektedir. Ülkemiz çocuklarını bilinçlendirip, gelece yön veren ve dün, bugün, yarın karşılaştırmaları ile köprü kurarak, yaratıcılıklarını ve sanatsal gelişimlerini güçlendirip, onları geleceğe bilinçli, duyarlı, soran, sorgulayan ve aydın insanlar olarak hazırlamak müze eğitimi ile gerçekleşmektedir.

Müze Eğitiminin Amaçları

-İnsanın değişen dünyaya uyum sağlamasına yardımcı olmak;

-İnsanların yaşadıkları ortama yabancılaşmalarını önlemek; geçmişle şimdiki yaşam arasında bağ kurmak; günümüzün sorunlarına ve çatışmalarına yönelik anlayış kazandırmak;

-Sergilenen nesnelerle insanlar arasında köprü kurarak nesnelerle onların yaşantılarının bütünleştirilmesini sağlamak;

-Nesnelerin maddi ve ideal değerleri ile algılanmasının yanı sıra insan yaşamının somut ve somut olmayan belgeler olarak algılanmasını sağlamak; -İnsanların bugünkü yaşantılarıyla nesnelerin bağlantısını kurarak siyasi, kültürel,

sosyal, ekonomik ve ekolojik ilişkileri anlamalarını sağlamak; bu ilişkileri anlamanın yanı sıra onların araştırıcı yönlerini geliştirmek;

- Bilgiyi insanın kendisinin araştırıp geliştirmesine olanak sağlamak; müze ekonomisini geliştirmek.

- Müzelerde yapılacak kültür eğitiminin amacı, müzeleri eğitim alanı olarak kullanırken eğitilen kişilerin yaratıcı düşüncelerini ve estetik duyarlılığını geliştirmektir (İlhan:2020,s:300)

Müze Eğitimi Etkinlik Örneği

Anadolu Medeniyetleri Müzesi Koleksiyonuna İlişkin Etkinlik

Ders: Görsel Sanatlar

Etkinliğin Adı: İdolün İzinde

Sınıf:7

Ders Süresi:40dk.

Konu: Anadolu Uygarlıkları

Müzedeki Kaynak Buluntu: İdol

Etkinliğin Amacı: İnsanlık tarihinde iz bırakan tanrıça imgesi olan "İdolleri" tanımak, buluntuların dönemsel özelliklerini kavramak, hangi malzemelerin o dönemde kullanıldığını çözümleyerek Anadolu Uygarlıklarının gelişimlerini ve Neolitik dönemin özelliklerini öğrenmek.

Etkinliklerin İlişkili Olduğu Dersler: Görsel Sanatlar, Sosyal Bilgiler, Türkçe

Araç-Gereçler: Çalışma kağıtları, kağıt, kalem, çamur, şekillendirici aletler . Alternatif malzemeler; aliminyum folyo, makas

Kazanımlar

G.7.1.6.Gözleme dayalı çizimler yapar.

G.7. 1.2. Görsel sanat çalışmasında sanat tekniklerini birlikte kullanır.

G.7. 2.2. Sanat, tarih ve kültürün birbirini nasıl etkilediğini analiz eder.

Teknikler: Karakalem Çizim, kil ile üç boyutlu şekillendirme, aliminyum folyo ile şekillendirme

Yöntemler: Soru-cevap, gezi- gözlem, uygulama

Ders Hazırlığı:

Anadolu Medeniyetleri Müzesi

1997 yılında yılın Avrupa Müzesi ödülünü alan Anadolu Medeniyetleri Müzesi, Ankara Kalesi'nin güney doğu kıyısında, yeni işlev verilerek düzenlenmiş iki Osmanlı yapısı olan Mahmut Paşa Bedesteni ve Kurşunlu Han'dan oluşur. Atatürk'ün isteğiyle Eti Müzesi olarak planlanan Müze, ancak 1968 yılında son şeklini almıştır. Kendine özgü koleksiyonu ile dünyanın sayılı müzeleri arasında yer alan Anadolu Medeniyetleri Müzesi, Paleolitik çağdan günümüze dek uzanan Anadolu uygarlıklarını kronojik bir sırayla sergilemektedir (Anadolu Medeniyetleri Müzesi Rehberi, 2010).

İdol kelimesinin TDK'ya göre iki anlamı bulunmaktadır. Örnek alınan, en çok hayranlık duyulan kimsedir. Örneğin; bu kişiyi kendime idol olarak görüyorum dendiğinde karşıdaki kişiye hayranlık duyulduğu anlamı çıkar. Kendi alanında tartışmasız üstünlüğe sahip kimse anlamına da gelmektedir. Bir diğer anlamı ise, çok tanrılı dinlerde tapılacak nesnedir.

Müzenin Adresi: Kale, Gözcü Sk. No:2, 06240 Ulus/Altındağ/Ankara

Anadolu Medeniyetleri Müzesi Eğitim Birimi

Müze Müdürlüğüne bağlı bir birim olarak çalışan eğitim birimi, müze eğitimi amaç ve işleyişine göre etkinliklerini sürdürmektedir. Müzenin rehberli gezi ve eğitim etkinlikleri için randevu alınması gerekmektedir. Ayrıca müze, teknolojik gelişmeleri müze etkinliklerine taşımış, müze içerisinde Türkçe ve İngilizce video gösterimi sağlamaktadır. Atölyede farklı yaş gruplarına göre etkinlikler yaptırılmaktadır. Ayrıca, özel gereksinimli ve dezavantajlı bireyler için de eğitim fırsatları sunulmaktadır.

Müze öncesi yapılacaklar

-Müzeye gelmeden önce randevu alınmalıdır, uygunsa rehberli gezi planlanmalıdır.

-Ön test uygulanır, hazırbulunuşluk seviyeleri ölçülür.

-Müze hakkında genel bilgi verilir. Müzede uyulması gereken hususlar belirtilir.

-Müze önceden bilgilendirilir, randevu alınır, eğitim birimi ve faaliyetlerine ilişkin işbirliği yapılır.

-Araç temini

-Veli izin belgesi

Müze kuralları

Öğretmenlerin bu hususlara dikkat etmesi durumunda;

-Öğrencileri ziyaret boyunca yalnız bırakmamalarını, öğrencileri müze sergi salonlarındaki objelerle ilgili düşündürme amaçlı sorular sormaya cesaretlendirmeleri,

-Öğrencileri, müzede bulunan objelerin gelecek kuşaklara aktarılması için korunması gerektiği ve müzeyi ziyaret eden herkesin eşit derecede müze gezisinden verim alması için uygun bir sessizliğe ihtiyaç olduğu hakkında bilgilendirmeleri,

- Herhangi bir şey yenilmesi ve içilmesinin sakıncalı olduğu

-Müze koleksiyonuna y da kaidelerine dokunulmaması

-Flaşlı fotoğraf çekilmemesi,

-Gruptan herhangi bir şekilde uzaklaşıldığında görevlilerden yardım istenmesi, sakince beklenmesi,

-Müzeye gelecek olan öğrencilere öğretmenler tarafından müze içeriği ile ilgili bilgi aktarılması, müzenin nasıl gezilmesi gerektiği ile ilgili çocukların eğitilmesi,

Müze ziyareti sırasında yaşanabilecek aksaklıkları engelleyeceğinden çok daha verimli ve çocuklar için keyifli bir müze gezisi olacaktır.

Müzede yapılacak etkinlikler

-Planlanan saatte müzeye önceden belirlenen öğrenci sırasına göre giriş yapılır. Kurallar hatırlatılır.

-Müze sıra ile gezilir üzerine etkinlik yapılacak buluntunun hakkında ayrıntılı bilgi verilir.

-Dönemi, ne amaçla yapıldığı, hangi malzemeden yapıldığı konuları tartışılır, rehberin anlatımları dikkatle dinlenir.

-Müze gezisini takiben eğitim biriminde etkinlik yapılmak üzere toplanılır.

-Özgün tasarımlar yapmaları için cesaretlendirilir.

-Eskiz çizimler yapılır.

-Eskiz çizimlerden yola çıkarak kil ile şekillendirilir, ya da alternatif malzeme olarak alüminyum folyo kullananlar için makasla şekillendirme yapılır.

-Son test uygulanır.

-Ön test ve son test yanıtları karşılaştırılır.

-Grup halinde önceden planlanan sıraya göre araca binilip öğrenci yoklama kontrolü yapılır.

-Okula dönüş sağlanır.

Müze sonrası etkinlikler

Müze gezisi sonrası çalışmaların sonuçları, müzede ya da okulda değerlendirilir. Çalışmalar okula götürülür. Ürünler özellikleri, malzemeleri ve dönemlerine göre her öğrencinin katılımı ile künyelenir. Ürünler yıl sonu sergisi için ya da sınıfta oluşturulan sınıf müzesi kapsamında sergilenir. Yapılan çalışmaların fikirsel sonuçları tartışılır, kompozisyon, öykü, görsel öyküleştirme, hikaye kitabı, tarih şeridi, karikatür, afiş, drama, okul gazetesi gibi etkinliklerle sunulabilir.

Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nde Öğrenciden Beklenen Kazanımlar

- Grupla planlı bir müze ziyareti yapma,

- Müze gezisi kurallarını benimseme,

-İnsanlığın tarihsel gelişimini öğrenme,

-Zaman ve mekan içinde kendini ve insanları anlama, kültürel mirası devam ettirme,

-Ankara ilinde bulunan bu müzenin kapsamı ve kültürel mirasa etkisini görme,

-Kültürel varlıkları, eski eserleri anlama, koruma ve yaşatma,

-Geçmişi bugünü ve geleceği anlamlı bir biçimde ilişkilendirebilme,

-Kültürlerarası anlayış ve empati geliştirebilme bilincine sahip olma.

Ön Test

Öğrencinin Adı- Soyadı:

Öğrencinin Sınıfı-Okulu:

Sorular	Yanıtlar
-Müze nedir? Müze eğitimi nedir?	
-Hangi tür müzeler vardır?	
- Daha önce müzeye gittin mi? -Hangi Müzeler?	
-Müzelere eserler nerelerden gelmektedir?	
-Müzeler ne işe yarar?	
-İdol sözcüğünü duydun mu? Nedir?	
-Anadolu Uygarlıklarına ilişkin neler biliyorsun?	

Son Test

Öğrencinin Adı- Soyadı:

Öğrencinin Sınıfı-Okulu:

Sorular	Yanıtlar
-Müze nedir? Anadolu Medeniyetleri Müzesi'ndeki eğitim sana ne kazandırdı?	
-Anadolu Medeniyetleri Müzesi ne tür bir müzedir?	
-Anadolu Medeniyetleri Müzesi'ne ilk ziyaretin mi?	
-Anadolu Medeniyetleri Müzesi'ndeki koleksiyon nasıl oluşmuştur?	
-Müzeler ne işe yarar?	
İdol sözcüğünün anlamı nedir?	

Değerlendirme öz değerlendirme yöntemi ile yapılır ve kağıtlar öğrencilere teslim edilir. Ön test ve son test arasındaki farkları kendilerinin tespit etmesi sağlanır. Ziyaret sonrası süreçteki kişisel gelişimlerini ve eksikliklerini fark ederler.

Anadolu Medeniyetleri Müzesi Koleksiyonundan Örnek İdol Görselleri

İdoller. Su Mermeri. Yük. %,2 cm. Beycesultan ve Kültepe. İ.Ö.3.binyıl başı

İkiz İdol. Altın. Yük. 4 cm. Alacahöyük. İ.Ö. 3. binyıl ikinci yarısı.

Öğrenci Çalışmalarından Örnekler

KAYNAKÇA

Adıgüzel, H.Ö. (2000). *Müzecilikte yeni yaklaşımlar küreselleşme ve yerelleşme.* Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı Üçüncü Uluslararası Tarih Kongresi'nde sunulan bildiri, Ankara Üniversitesi, İstanbul: Numune

Akyürek, T. (2011). *İlköğretim 1. kademede görsel sanatlar dersinde müze eğitiminin tarih ve kültür bilinci oluşturmasındaki önemi* (Yayınlanmış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Ankara.

Anadolu Medeniyetleri Müzesi Rehberi(2010)Ankara: Dönmez Ofset.

Apaydın, Ö. (2019). *Türkiye'de Müzik Eğitimi ve Öğretimi Müzik Eğitiminde Milli Bilinç ve Şuur*, Ankara: Ekin Yayıncılık.

Artut, K. (2001). *Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri* (1. baskı) Ankara: Anı Yayıncılık

Ayaydın, A. & Mercin, L.(2013) *Görsel sanat eğitiminde uygulamalar. Ankara*: Pegem Akademi

Buyurgan, S. &Buyurgan, U. (2012). Sanat Eğitimi ve Öğretimi (3. baskı). Ankara: Pegem Akademi

Buyurgan, S. (2019). Müzede Eğitim, Verimli Bir Müze Ziyareti Süreci Nasıl Organize Edilir? Serap Buyurgan (Ed.) *Müzede Eğitim Öğrenme Ortamı Olarak Müzeler* (s.283-316). 1. Baskı. Pegem Akademi

Çığ, M. İ. (2013). *Hititler ve Hattuşa İştar'ın kaleminden* (11. baskı). İstanbul: Kaynak Yayınları.

Erinç, S. (2004). *Sanatın Boyutları* (Genişletilmiş 2. Baskı). Ankara: Ütopya Yayınevi.

İlhan, Ç. A. (2020). Müze Eğitimi, Serdar Tuna.& Ali Osman Alakuş(Ed.) *Görsel Sanatlar Öğretimi* (s.298) Ankara:Nobel

Mercin, L. (2020). Müze Eğitimi Levent Mercin&Ali Osman Alakuş(Ed.) *Sanat eğitimi ve görsel sanatlar öğretimi* (s.241). Ankara: Pegem Akademi

Mercin, L. (2006). *Resim dersini müze kaynaklı oluşturmacı öğrenme yaklaşımı etkinliklerine göre uygulamanın erişiye, kalıcılığa ve tutuma etkisi* (Yayınlanmış doktora tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Ankara.

Milli Eğitim Bakanlığı, (2009) *Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Müze Eğitimi Dersi Öğretim Programı*

Milli Eğitim Bakanlığı, (2011) *Görsel Sanatlar Dersi Öğretmen Kılavuz Kitabı*

Mimarlık Dergisi, Güney Marmara Yayınları Sayı:15, Bursa, Aralık 2002

Onur, B. (2004) *Yeni müzebilim: demokratik toplum yaratmak*. Ankara:İmge

Özsoy, V. (2005). *Görsel sanatlar eğitiminde müze eğitimi ve uygulamaları.* Ankara: Varan

Özsoy, V.& Mamur, N. (2019) *Görsel sanatlar öğrenme ve öğretim yaklaşımları.* Ankara: Pegem Akademi

Tekin, H. (1977) *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. Ankara: Mars Matbaası

Uysal, N.(2016) *Sanat eğitimi veren kurumlardaki öğrencilerin sanatsal farkındalıklarının öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi (Anadolu Medeniyetleri Müzesi örneği)* (Yayınlanmış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Ankara.

Vallance, E. (2004). *Museum education as cirruculum: four models, leading to a fifth*. Studies in art education a journal of ıssues and research, 45(4), 343

Zor, N. (2010). *Anadolu Medeniyetleri Müzesi yıllıklarındaki müze eğitimi konuları üzerine bir değerlendirme* (Yayınlanmış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Ankara.

https://www.milliyet.com.tr/gundem/idol-ne-demek-tdkya-gore-idol-olmak-ve-idol-almak-kelimelerinin-anlami-nedir-6197095 Erişim tarihi: 20.Ocak.2023